

Mässling skyddar inte mot allergi enligt finsk studie

Paunio M, Heinonen OP, Virtanen M, Leinikki P, Patja A, Peltola H. Measles history and atopic diseases – a population-based cross-sectional study. *JAMA* 2000; 283: 343-6.

En växande mängd data har det senaste decenniet tagits fram som stöd för en komplicerad immunologisk teori, enligt vilken barn som inte under sina tidiga barndomsår utsatts för mikroorganismer har en snedvriden cellbunden immunitet som kan öka förekomsten av atopier. Enligt denna teori skall täta vaccineringar ha resulterat i en ökad förekomst av atopier bland medborgarna.

En renommerad studie i Västafrika, publicerad i tidskriften *Lancet*, har sär-

kilt citerats som »bevis» för denna nya teori. Studien visar att prevalensen för atopi är hälften mindre hos personer som insjuknat i och överlevt mässling än hos personer som inte haft mässling.

I Finland har vi ett unikt register som gett oss möjlighet att epidemiologiskt pröva denna teori. Registret innehåller information om närmare 550 000 barn och ungdomar som samlats in i ett tidigt skede av vaccineringsprogrammen mot mässling, påssjuka och röda hund. I samband med vaccineringen frågade hälsovårdspersonal det vaccinerade barnet eller barnets förälder om barnet haft mässling eller lidit av något slag av överkänslighet (eksem, hösnuva, astma).

I analysen noterades ett antal variabler som osäkra eller resultatpåverkande

(confounding variables and sources of effect modification): ålder, urbaniseringsgrad, infektionsexponering (antal dagliga kontakter med andra barn).

Studien visade en positiv association mellan mässling och överkänslighetsreaktioner. Studien stödjer inte påståendet att en person som haft mässling skulle vara skyddad mot atopier. Våra resultat har diskuterats i *JAMA* på ledarplats [1]. Dessutom har tidningen tagit upp ämnet på sin »patientsida» [2].

Mikko Paunio,
överläkare, docent
Helsingfors

E-post: mikko.paunio@stm.vn.fi

1. *JAMA* 2000; 283: 394-5

2. *JAMA* 2000; 283: 424

Kommentar

Hypotesen inte bekräftad; fortsatta studier kan ge svar

Paunio och medarbetares artikel »Measles history and atopic diseases» [1] är ett välkommet bidrag i debatten huruvida mässlingssjukdomen är av ondo eller godo. Detta är en synnerligen aktuell fråga för småbarnsfamiljer som står inför erbjudandet att låta vaccinera sina 18 månaders barn mot mässling, påssjuka och röda hund.

Artikelförfattarna har i samband med att vaccinet mot mässling, påssjuka och röda hund (MPR) infördes generellt i Finland 1982–1986 frågat föräldrarna till drygt 500 000 barn beträffande genomgången mässlingssjukdom och konstaterat allergisk sjukdom. Cirka 20 000 barn uppgavs ha haft mässling. Det framkom att det var vanligare med förekomst av allergisk sjukdom, framför allt astma, bland de barn som haft mässlingen jämfört med de barn som inte haft mässlingen. Begränsningarna med studien är att uppgifterna bygger på föräldrarnas anamnes och att ingen serologi eller allergidiagnostik är använd i samband med anamnesupptagandet.

De flesta svenska föräldrar idag vet att allergier bland barn är vanliga, få föräldrar har i vuxen ålder erfarit mässlingens följsjukdomar bland barn och vissa föräldrar har genom mediernas försorg informerats om att mässling

kanske kan skydda mot allergiutveckling.

Det sistnämnda kommer från en uppmärksam studie från Guinea Bissau som Shaheen och medarbetare publicerade i *Lancet* [2]. De visade att de barn som haft mässling hade en 50-procentig reduktion av atopiprevalensen jämfört med de barn som inte haft mässlingen. Samtidigt dog en fjärdedel av de barn som fick mässling och kunde inte följas upp med avseende på allergiutveckling. Den svenska debatten om för- och nackdelar av att ha naturlig mässling tog ytterligare fart i samband med att Alm och medarbetare visade att barn vid antroposofiska skolor är mindre allergiska än barn vid kommunala skolor [3]. En av förklaringarna till detta skulle kunna vara att de antroposofiska barnen i större omfattning haft naturlig mässling.

Paunio och medarbetare kan således inte bekräfta hypotesen att naturlig mässlingsinfektion skyddar mot allergiutveckling. Kan det vara så att mässling ökar risken för att utveckla astma under barnåren utan att för den skull öka risken för sensibilisering? Vi behöver ha bättre kunskap på detta område.

Tyvärn påverkas allmänhetens inställning till vaccinationer alltför lätt av enskilda studier. Thomas och medar-

bete har beskrivit en minskning med 13,5 procent av vaccinationstäckningen för MPR i ett område i Storbritannien efter ett halvårs negativ publicitet 1997–1998.

Vaccinationstäckningen för mässling, påssjuka och röda hund är god i Sverige, 96 procent, samtidigt som personalen vid barnvårdscentralerna är oroade av att föräldrarna är villrådiga i sitt vaccinationsbeslut. Föräldrarna får dåligt samvete oavsett om de vaccinerar eller inte vaccinerar sitt barn. Därför är en mer nyanserad debatt välkommen och där Paunio och medarbetare bidrar med värdefulla synpunkter.

Referenser

1. Paunio M, Heinonen OP, Virtanen M et al. Measles history and atopic diseases. *JAMA* 2000; 283: 342-6.
2. Shaheen SO, Aaby P, Hall AJ et al. Measles and atopy in Guinea-Bissau. *Lancet*. 1996;347:1792-6.
3. Alm J, Swartz J, Lilja G et al. Atopy in children of families with an antroposofic life-style. *Lancet*. 1999; 353: 1485-99.
4. Thomas RH, Salmon RL, King J et al. Rates of first measles-mumps-rubella immunisation in Wales UK. *Lancet*. 1998;351:1927.

Magnus Borre
barnhälsovårdsöverläkare, docent
Göteborg
magnus.borre@primarvarden.goteborg.se